

Waldemar GOS

KIERUNKI ROZWOJU PROGRAMU STUDIÓW NA KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

PRESENTATION OF RESOURCES AND STREAMS BY ACTIVITY TYPES

Instytut Rachunkowości, Uniwersytet Szczeciński w Szczecinie
ul. A. Mickiewicza 64, 71-101 Szczecin

Abstract. The study programmes of the “Accounting” speciality in the “Finance and Accounting” specialization are adjusted to the Ordinance of the Minister of Science and Higher Education of 12 July 2007 in the matter of education standards for individual specializations and levels of education, thus the following are usually marked out in them: general subjects, fundamental subject (Group A) and specialization subjects (Group B) and speciality subjects. Taking into consideration International Education Standards, expectations of employers as well as the certification of the accountant profession, the current study programmes should be revised. Improvement of the study programmes should aim at acquiring knowledge (special attention should be paid to knowledge related to accounting, finance, economic and tax law as well as to management) and acquire professional skills and qualities (this purpose serves introducing traineeship and vocational workshops).

Słowa kluczowe: certyfikacja zawodu księgowego, program studiów, standardy edukacyjne, sylwetka absolwenta.

Key words: certification of the accountant profession, education standards, graduate’s profile, study programmes.

WSTĘP

Dyskusja nt. doskonalenia programów studiów trwa od wielu lat. Kolejne reformy, zmiany programów i systemów kształcenia nie powodują, że absolwenci wyższych studiów nabywają „lepszą” wiedzę oraz odznaczają się różnorodnymi, preferowanymi przez praktykę gospodarczą, umiejętnościami. Uzasadnia się to różnymi „grzechami” uczelni wyższych (Jajszczyk 2008), takimi jak złe finansowanie uczelni, nieefektywny system zarządzania, przestarzały model kariery, brak mobilności, niedostateczna konkurencja, słabość formalnych elit akademickich, niedostateczne powiązanie z praktyką. Oczywiście, można dalej narzekać, wymieniać kolejne problemy lub przeszkody. Jednak najwyższy czas zakończyć dyskusję. Należy wskazywać propozycje zmian, które będą sprzyjać studentom i absolwentom uczelni wyższych oraz pracodawcom. Jednym z kierunków reformy musi być niewątpliwe doskonalenie programów studiów.

W związku z tym celem niniejszego artykułu jest określenie kierunków zmian programu studiów na kierunku finanse i rachunkowość, ze szczególnym uwzględnieniem specjalności rachunkowość.

MATERIAŁ I METODY

W opracowaniu wykorzystano materiały dotyczące programów studiów prezentowane na stronach internetowych uczelni wyższych. Główną metodą zastosowaną w artykule jest metoda analizy źródeł oraz metoda dedukcji i indukcji.

OGÓLNA OCENA ISTNIEJĄCYCH PROGRAMÓW STUDIÓW NA KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

Na potrzeby niniejszego opracowania autor dokonał analizy kilkunastu programów studiów dostępnych na stronach internetowych uczelni wyższych. Z analizy programów studiów wynikają następujące wnioski:

1. Programy studiów są dostosowane do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, czyli wyróżnia się w nich zazwyczaj:

- przedmioty ogólne (języki obce, wychowanie fizyczne, technologie informacyjne, przedmioty humanistyczne);
- przedmioty podstawowe (grupa A);
- przedmioty kierunkowe (grupa B);
- przedmioty specjalnościowe;
- przedmioty do wyboru.

2. Analizując programy studiów, można zauważyć, że wiele przedmiotów się powtarza. Spotyka się jednak „egzotyczne przedmioty”, na przykład:

- propedeutykę rolnictwa,
- antropologię kultury.

3. W ramach przedmiotów kierunkowych oraz specjalnościowych często występują przedmioty niezwiązane z kierunkiem lub specjalnością, co prawdopodobnie wynika z określonej wiedzy i umiejętności kadry dydaktycznej, która zakłada, że ich przedmioty są bardzo ważne.

W tym miejscu należy stwierdzić, że wiedza oraz umiejętności absolwenta będą przede wszystkim wynikiem profesjonalnej wiedzy teoretycznej oraz praktycznych umiejętności pracowników dydaktycznych (Wydymus i Bandura 2008). Determinantami, które powinny wpływać na program studiów na kierunku finanse i rachunkowość, powinny być:

- precyzyjne określenie sylwetki absolwenta,
- wymagania praktyki gospodarczej,
- uwzględnienie możliwości zdobywania certyfikacji zawodu po ukończeniu studiów.

SYLWETKA ABSOLWENTA SPECJALNOŚCI RACHUNKOWOŚĆ

Konstruując program studiów dla specjalności rachunkowość należy w pierwszej kolejności określić sylwetkę absolwenta. Przykładowe opisy sylwetki absolwenta zawiera tab. 1.

Tabela 1. Sylwetka absolwenta specjalności rachunkowość

Szkoła	Opis sylwetki absolwenta	Możliwości na rynku pracy
Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie	Absolwent powinien posiadać wiedzę z zakresu rachunkowości finansowej w ujęciu Krajowych standardów rachunkowości i Międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej oraz z zakresu rachunkowości zarządczej. Powinien osiąść umiejętności opracowywania sprawozdań finansowych (w tym także sprawozdań pro forma) i przeprowadzania ich analizy – w aspekcie <i>ex post</i> i <i>ex ante</i> . Absolwent powinien posługiwać się biegle fachowym językiem rachunkowości jako językiem współczesnego biznesu, a także dostrzegać i interpretować powiązania przyczynowo-skutkowe pomiędzy zjawiskami gospodarczymi występującymi na szczeblach makro- i mikroekonomicznym, w warunkach otwartej gospodarki rynkowej (globalizacji i internacjonalizacji rynków finansowych)	Uzyskana wiedza pozwala na podjęcie pracy zarówno w instytucjach finansowych, jak i niefinansowych (niemal we wszystkich jednostkach gospodarczych) na stanowiskach: księgowego, analityka finansowego, asystenta finansowego, asystenta dyrektora finansowego, doradcy klienta w instytucjach finansowych. Absolwent może również rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	Absolwent uzyskuje wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości, funkcjonowania instytucji finansowych i banków, a także umiejętność analizy podstawowych zjawisk gospodarczych i sytuacji ekonomiczno-finansowej jednostek gospodarczych oraz sporządzania planów biznesowych. Wiedza ta pozwoli zrozumieć przyczyny i skutki występowania zjawisk gospodarczych na szczeblu makro- i mikroekonomicznym w warunkach otwartej gospodarki rynkowej. W toku studiów absolwent nabywa umiejętności wyszukiwania materiałów źródłowych z zakresu finansów i rachunkowości oraz przeprowadzenia poprawnej ich analizy. Absolwent studiów licencjackich będzie posiadać podstawową wiedzę z zakresu finansów, rachunkowości, bankowości, ubezpieczeń, podatków, prawa, informatyki, wykorzystania komputerów w zarządzaniu. Istotnym elementem wykształcenia absolwenta są także języki obce, w tym w szczególności język angielski w biznesie	Absolwenci znajdują zatrudnienie w: bankach, firmach ubezpieczeniowych, biurach rachunkowych i podatkowych, izbach i urzędach skarbowych, przedsiębiorstwach w działach finansowych i księgowych, jednostkach administracji państwowej i samorządowej
Uniwersytet Łódzki	Absolwent dzięki zdobytej specjalistycznej wiedzy, znajomości zagadnień związanych z działaniem przedsiębiorstwa w otoczeniu gospodarczym oraz nabytymi umiejętnościami będzie miał możliwość prowadzenia rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych, ich analizy pod kątem oceny skuteczności działania i prognozowania przyszłych rezultatów. Pozwoli mu to na aktywne uczestnictwo w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, zdobycie zaufania współpracowników oraz dalszy rozwój na użytek własny i przedsiębiorstwa	Absolwent może podjąć pracę na stanowiskach: księgowego, kontrolera finansowego, audytora wewnętrznego, analityka finansowego, specjalisty ds. kosztów i rachunkowości zarządczej. Absolwent uzyska również podstawy do podjęcia własnej działalności gospodarczej

Określając sylwetkę absolwenta, warto uwzględnić Międzynarodowe standardy edukacyjne. W § 14 Wprowadzenia do Międzynarodowych standardów edukacyjnych (MSE) stwierdzono się, że program edukacyjny w dziedzinie rachunkowości powinien wykraczać poza

tradycyjne podejście, w którym za główny cel przyjmuje się "przekazywanie wiedzy". Należy również (§ 15 Wprowadzenia do MSE) wskazywać na połączenie wiedzy zawodowej, umiejętności zawodowych oraz wartości etyki i postaw zawodowych. Ponadto osoby, które zostają zawodowymi księgowymi, powinny charakteryzować się gotowością do ciągłej nauki i stosowania nowych rozwiązań.

Podstawowy zakres wiedzy, objęty programami edukacyjnymi, w dziedzinie rachunkowości dzieli się na trzy główne obszary (zob. tab. 2):

- 1) rachunkowość, finanse oraz powiązane zagadnienia;
- 2) wiedzę z zakresy organizacji i biznesu;
- 3) zagadnienia dotyczące technologii informatycznych.

Tabela 2. Zakres wiedzy, objęty programem edukacyjnym, w dziedzinie rachunkowości

Obszar tematyczny	Charakterystyka	Zakres tematyczny
Rachunkowość, finanse oraz powiązane zagadnienia	Zagadnienia te stanowią główny fundament wiedzy technicznej niezbędnej w zawodzie księgowego. Zestaw zagadnień może się różnić ze względu na sektor lub miejsce zatrudnienia danej osoby. Same programy nauczania rachunkowości podlegają zmianom i będą się zmieniać, gdyż tylko wtedy będą mogły odpowiadać na gwałtownie zmieniające się potrzeby rynku. W programie pojawiają się nie tylko nowe zagadnienia, zmienia się również znaczenie poszczególnych tematów. Wiedza z zakresu rachunkowości, finansów i powiązanych zagadnień powinna obejmować następujące obszary tematyczne: – rachunkowość finansową i sprawozdawczość finansową – rachunkowość zarządczą i kontrolę – podatki – prawo gospodarcze i handlowe – rewizję finansową i usługi atestacyjne – finanse i zarządzanie finansami – wartości zawodowe i etykę	– historia zawodu księgowego i myśli rachunkowej – treść, pojęcie, struktura oraz znaczenie sprawozdawczości zewnętrznej i wewnętrznej dla działalności organizacji, w tym potrzeby informacyjne osób podejmujących decyzje finansowe oraz szczególnie istotne znaczenie roli informacji rachunkowej w zaspokajaniu tych potrzeb – krajowe i międzynarodowe standardy rachunkowości i rewizji finansowej; – regulacje w zakresie rachunkowości – rachunkowość zarządczą, w tym planowanie i budżetowanie, zarządzanie kosztami, kontrola jakości, ocena wyników oraz benchmarking – pojęcia, metody i procesy kontroli zapewniające dokładność oraz integralność danych finansowych i ochronę aktywów jednostki – podatki i ich wpływ na decyzje w zakresie gospodarki finansowej i zarządzania; – znajomość gospodarczych przepisów prawa, w tym prawa spółek oraz prawa dotyczącego obrotu papierami wartościowymi, w stopniu adekwatnym do roli zawodu w danym kraju – istota przeprowadzania rewizji finansowej oraz usług atestacyjnych, w tym ocena ryzyka oraz wykrywanie nadużyć, także wiedza i podstawy proceduralne konieczne do ich przeprowadzenia – znajomość finansów i zarządzania finansami, w tym analiza sprawozdań finansowych, instrumentów finansowych, krajowych i zagranicznych rynków kapitałowych oraz sposobów zarządzania nimi – etyczna i zawodowa odpowiedzialność spoczywająca na zawodowych księgowych w pracy oraz w szerszym kontekście życia publicznego – zagadnienia rachunkowości organizacji rządowych i organizacji nienastawionych na osiągnięcie zysku (<i>not for profit</i>) – stosowanie niefinansowych mierników wydajności w biznesie

cd. tab. 2

Obszar tematyczny	Charakterystyka	Zakres tematyczny
Wiedza z dziedziny organizacji biznesu	Tworzy kontekst, w jakim działają zawodowi księgowi. Obejmuje tematykę sposobu zorganizowania, finansowania i zarządzania podmiotami gospodarczymi oraz globalne uwarunkowania ich funkcjonowania. Wiedza na temat organizacji i biznesu powinna obejmować następujące zagadnienia: – ekonomię – środowisko gospodarcze – nadzór korporacyjny – etykę biznesu – rynki finansowe – metody ilościowe – zachowania organizacyjne; – podejmowanie decyzji zarządczych i strategicznych – marketing – biznes międzynarodowy i globalizację	– znajomość makro- i mikroekonomii – znajomość rynków gospodarczych i finansowych oraz zasad ich działania – zastosowanie metod ilościowych oraz statystyki w rozwiązywaniu problemów firmy – rozumienie nadzoru korporacyjnego oraz etyki biznesu – rozumienie organizacji oraz środowiska, w jakim działają, w tym głównych czynników ekonomicznych, prawnych, politycznych, społecznych, technicznych, międzynarodowych i kulturowych, wraz ze związanymi z nimi uwarunkowaniami i wartościami – rozumienie kwestii dotyczących środowiska naturalnego oraz rozwoju nienaruszającego równowagi ekologicznej (tzw. zrównoważonego wzrostu) – zrozumienie procesów interpersonalnych i grupowych w organizacji, w tym metod wprowadzania i zarządzania zmianą – rozumienie kwestii kadrowych i personalnych, zarządzanie personelem, projektami i marketing – rozumienie procesu wspierania i strategii podejmowania decyzji, w tym doradztwa gospodarczego, zarządzania strategicznego i ogólnego; – zrozumienie ryzyka organizacyjnego i operacyjnego – podstawowa wiedza z zakresu handlu międzynarodowego i finansów oraz metod prowadzenia interesów na skalę międzynarodową, a także procesu globalizacji – zdolność zintegrowania wymienionych elementów podczas realizacji celów strategicznych
Wiedza z zakresu technologii informatycznych	Technologia informacji wpłynęła na zmianę roli zawodowych księgowych. Korzystają oni nie tylko z systemów technologii informatycznych, ale odgrywają także znaczną rolę w zespołach zajmujących się oceną, projektowaniem oraz zarządzaniem takimi systemami	– ogólna wiedza z zakresu technologii informacji; – wiedza z zakresu kontroli nad środowiskiem technologii informacji – kompetencje w zakresie kontroli nad środowiskiem technologii informacji – kompetencje w zakresie użytkowania systemów technologii informacji – jedna lub połączenie kilku kompetencji wynikających z roli osoby oceniającej, zarządzającej lub projektującej systemy technologii informacji.

Źródło: opracowania własne na podstawie Międzynarodowych standardów edukacyjnych dla zawodowych księgowych 2004, nr 1, § 14–33.

Podsumowując przedstawione opisy sylwetki absolwenta oraz wymagania Międzynarodowych standardów edukacyjnych, należy stwierdzić, że absolwent specjalności rachunkowość powinien posiadać:

- a) wiedzę z zakresu rachunkowości, finansów, prawa gospodarczego, prawa podatkowego, zarządzania oraz informatyki;
- b) umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy;
- c) nawyki ciągłej aktualizacji i poszerzenia wiedzy oraz umiejętności.

WYNIKI I Dyskusja

Oczekiwania pracodawców wobec absolwenta specjalności rachunkowość

Wymagania wobec pracowników zajmujących się rachunkowością i finansami ilustruje tab. 3.

Tabela 3. Wymagane umiejętności pracowników w świetle oczekiwań pracodawców

Stanowisko	Umiejętności „miękkie”	Umiejętności „twarde”
Księgowy	dokładność, odpowiedzialność, sumienność, terminowość, umiejętność organizacji pracy, umiejętność pracy w zespole, zdolności analityczne	wiedza z zakresu rachunkowości, prawa podatkowego, zarządzania finansami, znajomość ogólnych zasad rachunkowości oraz ewidencji księgowej, w tym planu kont, rozumienie treści ekonomicznej kont księgowych, umiejętność współpracy z instytucjami (zakład ubezpieczeń społecznych, urząd skarbowy)
Analityk	inicjatywa, koncentracja, organizacja pracy, praca zespołowa, rzetelność, umiejętność współpracy z osobami z różnych działów jednostki, zdolności analityczne	umiejętność zarządzania informacją, znajomość analizy finansowej
Pracownik audytu	etyka, organizacja pracy, umiejętność współpracy z osobami z różnych działów jednostki, umiejętność pracy w zespole	znajomość zagadnień prawnych i analizy finansowej
Windykator	asertywność, konsekwencja, nastawienie na osiągnięcia, organizacja pracy, umiejętność podejmowania decyzji, umiejętność wywierania wpływu, zdolności analityczne	znajomość procedur windykacyjnych, znajomość rachunkowości
Kadry / płace	empatia, komunikatywność, terminowość, umiejętności interpersonalne, umiejętności pracy w zespole, zdolności organizacyjne	znajomość prawa pracy, prawa podatkowego, podstaw rachunkowości, technik motywacji, wiedza z zakresu zarządzania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Jakie wymagania, www.gazeta.praca.pl, dostęp dn. 15.09.2009 r.

Porównując programy studiów, wymagania Międzynarodowych standardów edukacyjnych dla zawodowych księgowych oraz oczekiwane przez pracodawców umiejętności pracowników, można stwierdzić, że uczelnie wyższe są nastawione na przekazywanie bardzo rozległej wiedzy. Z tabeli 3 wynika natomiast, że oczekiwania pracodawców dotyczą nie tylko wiedzy z zakresu rachunkowości, ale również umiejętności i określonych cech osobowych. W związku z tym w programie studiów muszą być ujęte zajęcia warsztatowe (zajęcia laboratoryjne, całościowe studia przypadków, których celem powinno być poszukiwanie rozwiązania danego zagadnienia) oraz praktyki zawodowe. Niestety, można zauważyć pewną niekonsekwencję – pracodawcy chcieliby zatrudnić dobrego absolwenta, ale nie zawsze są zainteresowani organizowaniem praktyk zawodowych.

Certyfikacja zawodu księgowego a program studiów na specjalności rachunkowość

Certyfikacja zawodu księgowego w ramach ścieżki edukacyjnej Stowarzyszenia Księgowych w Polsce obejmuje cztery poziomy kształcenia, których zakończenie pozytywnym wynikiem stanowi podstawę potwierdzenia kwalifikacji określonego stopnia i wydania dokumentu potwierdzającego tytuł zawodowy (Uchwała nr 732/111/ 2009 Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce z dnia 20 lipca 2009 r. w sprawie certyfikacji zawodu księgowego):

- asystenta rachunkowości – stopień I,
- samodzielnego księgowego – stopień II,
- specjalisty do spraw rachunkowości – stopień III,
- dyplomowanego księgowego – stopień IV.

Osoba ubiegająca się o certyfikat zawodowy, przystępując do określonego postępowania kwalifikacyjnego, obejmującego kształcenie zakończone egzaminem, powinna spełniać wymagania wstępne przedstawione w tab. 4.

Tabela 4. Wymagania wstępne dla osób ubiegających się o certyfikat zawodowy

Stopień certyfikacji	Wymagania wstępne
Asystent rachunkowości	wykształcenie co najmniej średnie
Samodzielny księgowy	wykształcenie co najmniej średnie oraz posiadanie wiedzy i umiejętności asystenta rachunkowości potwierdzonych: – zaświadczeniem kwalifikacyjnym uzyskanym po egzaminie kończącym kształcenie prowadzone przez Stowarzyszenie z zakresu asystenta rachunkowości lub – tytułem technika rachunkowości, lub – inną formą uznaną przez organizatora kształcenia za równoważną
Specjalista do spraw rachunkowości	wykształcenie wyższe lub średnie oraz posiadanie wiedzy i umiejętności samodzielnego księgowego potwierdzonych: – zaświadczeniem kwalifikacyjnym uzyskanym po egzaminie kończącym kształcenie prowadzone przez Stowarzyszenie z zakresu samodzielnego księgowego lub – certyfikatem księgowym uprawniającym do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wydanym przez Ministerstwo Finansów, lub – tytułem magistra o specjalności rachunkowość lub dyplomem licencjata o specjalności rachunkowość, uzyskanym na uczelni, której program studiów został przez Główną Zawodową Komisję Egzaminacyjną uznany za spełniający wymogi (akredytacja Stowarzyszenia), lub – tytułem magistra, lub dyplomem licencjata i zaliczonym testem sprawdzającym z zakresu wymagań określonych dla III stopnia, przeprowadzanym przez organizatora kształcenia
Dyplomowany księgowy	wykształcenie wyższe lub średnie uprawniające do podjęcia studiów wyższych oraz posiadanie wiedzy i umiejętności potwierdzonych: – zaświadczeniem kwalifikacyjnym uzyskanym po egzaminie kończącym kształcenie prowadzone przez Stowarzyszenie z zakresu III stopnia (specjalista do spraw rachunkowości) lub – zaliczonym testem sprawdzającym z zakresu wymagań określonych dla IV stopnia kwalifikacyjnego, przeprowadzonym przez organizatora kształcenia, – a także praktyka w dziedzinie rachunkowości co najmniej dwuletnia przy wykształceniu wyższym, co najmniej pięcioletnia przy wykształceniu średnim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regulaminu wymagań kwalifikacyjnych i praktyki zawodowej na potrzeby certyfikacji zawodu księgowego SKwP (załącznik nr 1 do Uchwały nr 732/111/2009).

Należy stwierdzić, że certyfikowanie zawodu przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest zbieżne z Międzynarodowymi standardami edukacyjnymi dla zawodowych księgowych, gdyż wskazuje na:

- zakres wiedzy, którą powinny posiadać osoby zajmujące się rachunkowością;
- praktykę zawodową;
- ciągle doskonalenie wiedzy.

Zakres wiedzy dla poszczególnych stopni certyfikacji zawodu księgowego ilustruje rys. 1. Wynika z niego, że w programie studiów na specjalności rachunkowość powinna być uwzględniona wiedza wymagana przy certyfikacji zawodu księgowego. Ponadto powinno dojść do współpracy uczelni wyższych ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce w zakresie uznawania egzaminów przewidzianych w programie studiów.

Za praktykę w rachunkowości uważa się wykonywanie – na podstawie stosunku pracy w wymiarze czasu nie mniejszym niż ½ etatu lub odpłatnej umowy cywilnoprawnej, lub w związku z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej – następujących czynności:

- 1) prowadzenia, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym;
- 2) wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego;
- 3) sporządzani sprawozdań finansowych.

I stopień	II stopień	III stopień	IV stopień
Podstawy rachunkowości z elementami etyki zawodowej	Rachunkowość z elementami etyki zawodowej	Zaawansowana rachunkowość finansowa	Konsolidacja sprawozdań finansowych
	Zagadnienia prawa gospodarczego, prawa pracy i prawa cywilnego	Sprawozdawczość finansowa i analiza sprawozdań	Międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej
	Zagadnienia prawa podatkowego (cz. I)	Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza	Rachunkowość w szczególnych sytuacjach
		Finanse	Elementy wiedzy na temat organizacji biznesu
		Prawo i podatki (cz. II)	
		Technologia informacyjna (IT)	

Rys. 1. Zakres wiedzy dla poszczególnych stopni certyfikacji zawodu księgowego
Źródło: Takats (2009).

Dyplomowany księgowy jest zobowiązany do odbycia – w okresie następujących kolejno po sobie trzech latach – co najmniej 120 godzin szkoleń. W każdym roku wymagane jest zaliczenie co najmniej 20 godzin szkoleń możliwych do zweryfikowania, tj. zakończonych wydaniem stosownego zaświadczenia stwierdzającego, że szkolenie to spełnia warunki programu doskonalenia zawodowego (Regulamin systemu ustawicznego doskonalenia zawodowego, załącznik nr 2 do Uchwały nr 732/110/2009 Zarządu Głównego SKwP z dnia 20 lipca 2009 r.).

PODSUMOWANIE

Wiedza ogólna studentów jest w naszym kraju na dobrym poziomie, jednak pewne praktyczne aspekty edukacji wymagają zmiany. Podstawowy problem tkwi w niskiej umiejętności wykorzystania przez naszych studentów wiedzy w praktyce (można przywołać np. obraz uczącego się zazwyczaj na pamięć studenta prawa czy studenta medycyny). Istotą problemu nie jest bynajmniej studiująca młodzież. Problem tkwi w złych programach studiów i przede wszystkim w złym prowadzeniu zajęć, kładącym nacisk na posiadanie wiedzy encyklopedycznej, a nie praktycznej. Podstawową zatem kwestią, oprócz dostosowania oferty programowej szkół wyższych do obecnych warunków, jest zmiana sposobu kształcenia. Sposób kształcenia powinien być skoncentrowany na kompetencjach (Kształcenie studentów 2009). W związku z tym należy przypomnieć, że w programie studiów na specjalności rachunkowość (i nie tylko) powinny znaleźć się warsztaty problemowe.

PIŚMIENNICTWO

Certyfikacja zawodu, www.księgowosc.infor.pl, dostęp dn. 16.09.2009.

Kształcenie studentów, www.portal.wsiz.rzeszow.pl, dostęp dn. 17.09.2009 r.

Jajszczyk A. 2008. Siedem grzechów głównych szkolnictwa wyższego w Polsce. Zag. Społ.-Gosp. 9, 1–4.

Jakie wymagania, www.gazeta.praca.pl., dostęp 15.09.2009 r.

Regulamin systemu ustawicznego doskonalenia zawodowego. Załącznik nr 2 do Uchwały nr 732/110/2009 Zarządu Głównego SKwP z dnia 20 lipca 2009 r., www.skwp.org.pl, dostęp dn. 15.09.2009 r.

Regulamin wymagań kwalifikacyjnych i praktyki zawodowej na potrzeby certyfikacji zawodu księgowego SKwP. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 732/111/2009, www.skwp.org.pl, dostęp dn. 15.09.2009 r.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także w sprawie trybu tworzenia warunków, jakie musi spełnić uczelnia, by prowadzić studia międzynarodowe oraz makrokierunki. DzU z 2007 r., nr 164, poz. 1166.

Wydymus Z., Bandura B. 2008. Wyzwania uczelni ekonomicznych w kształtowaniu sylwetki absolwenta [w: Dydaktyka w naukach ekonomicznych]. Szczecin, AR w Szczecinie, 201.

Międzynarodowe standardy edukacyjne dla zawodowych księgowych. 2006. Biul. Kraj. Rady Firm Audyt. 12.

Uchwała nr 732/111/ 2009 Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce z dnia 20 lipca 2009 r. w sprawie certyfikacji zawodu księgowego, www.skwp.org.pl, dostęp dn. 15.09.2009 r.

Takats G. Nowy zawód – dyplomowany księgowy, www.księgowosc.infor.pl, dostęp dn. 16.09.2009 r.